

1

2

3

4

Potřeba kontaktu s přírodou

„Vyhledávám kontakt s přírodou, kdy to jenom jde.“

Adaptace na přírodní prostředí

„Postarám se o sebe v přírodě – v různých podmínkách i situacích.“

Estetický postoj k přírodě

„Všímám si přírody kolem sebe, připadá mi krásná.“

Etický postoj k přírodě

„Neubližuji přírodě kolem sebe, snažím se jí chránit.“

Environmentální vědomí

„Chovám se tak, abych nepoškozoval životní prostředí.“

5

Rámcový cíl	Vysvětlující komentář (je nutno brát jako pouze ilustrativní a indikativní výklad)	Orientační příklady možnosti ověření, popř. indikátorů (co je například možné vyhodnocovat a jakým nástrojem)
Potřeba kontaktu s přírodou	<ul style="list-style-type: none"> Zájem vyhledávat kontakt s přírodou a trávit v ní volný čas. 	<ul style="list-style-type: none"> Množství volného času tráveného v přírodě (dotazník, rozhovor, portfolio). Analýza výpovědí o subjektivním prožívání vztahu k přírodě (rozhovor, volný text, obrazová reflexe).
Schopnost přímého kontaktu s přírodním prostředím	<ul style="list-style-type: none"> Připravenost pro kontakt s přírodním prostředím, aby se člověk v přírodě zbytečně nebál, neštítal a neprožíval kontakt s přírodou jako nepohodlný (zbavení pocitu strachu, odporu apod.). 	<ul style="list-style-type: none"> Chování jedince či skupiny v přírodě (strukturované pozorování). Znalost principů pobytu v přírodě (dotazník).
Citlivost k přírodě	<ul style="list-style-type: none"> Všímavost vůči dění v přírodě. Schopnost vyjádřit vlastní prožitek přírody – slovní, písemné, dramatické, výtvarné, apod. vyjádření osobního zážitku z přímého kontaktu s přírodou. Vnímavost k potřebám živé přírody. 	<ul style="list-style-type: none"> Reflektivní zachycení prožitku přírody – např. jak se v něm objevuje příroda, co z přírody, v jakém kontextu (rozhovor, ústní, písemná či obrazová reflexe)? Kvalita péče o živý organismus (strukturované pozorování, rozhovory). Znalosti a dovednosti pro kontakt s živými tvory (dotazník).
Reflexe různých pohledů na přírodu, postojů k ní a ujasňování si vlastních hodnot a postojů	<ul style="list-style-type: none"> Reflexe různých hodnotových a etických pohledů na přírodu. Vědomí různosti postojů vůči přírodě. Schopnost analýzy hodnotových systémů - jak se projevují v konkrétních situacích a jak ovlivňují osobní postoje. Vyjádření vlastních hodnot ve vztahu k přírodě. Ocenění významu přírody pro život člověka. 	<ul style="list-style-type: none"> Schopnost přiřadit k určitému postoji možné hodnotové východisko (test, rozhovor) Schopnost vyjádřit vlastní postoje a hodnoty k danému problému (analýza volného textu, eseje, rozhovor).

<http://www.czp.cuni.cz/envigogika/index.php/cz/recenzovane-clanky/2012/envigogika-2012-vii-1/673-cile-a-indikatory-pro-environmentalni-vzdelavani-vychovu-a-osvetu-v-ceske-republice>

6

1

Mnoho lidí nevnímá souvislost mezi kusem sterilně zabaleného masa, které kupuje v supermarketu, a živým cítícím zvířetem, ani mezi teplou sprchou, kterou si dají před spaním, a ničením vzácné přírodní oblasti a tradičního způsobu života národa Evenků na Sibiři kvůli těžbě plynu.

Matúš Ritomský

7

2

Zdraví se drží sestersky za pacičku s čistotou. Dobré služby, zlé paní. Jako je zbytečná přehnaná péče o zdraví, škodí i přílišná čistota, můj vymydlený bratříčku. Rozumná špína utužuje zdraví, kdo žije příliš čistounce, toho sklátí první nemoc. Abys získal odolnost, je dobré jíst občas z popelnice. Pít vodu z ovčích řek. Olizovat psy. Nevyhazovat chléb, který upadne na podlahu nádražní čekárny. Pak tě nic nezhubí. Vždyť čistota je relativní. Plynulá řada od smrtící čistoty zámořských dam, které si na cestách ze strachu před špinavou Evropou vystříkují desinfekcí i pokoje nejpřepychovějších pařížských hotelů, po sibiřské Samojedy, kteří žijí v blátivých jurtách mezi hnijícími rybími vnitřnostmi a těší se pevnému zdraví. Já kdesi uprostřed.

Miloslav Nevrlý

8

3

Život je něco ohromujícího, něco v čem se pohybuji, vznáším. Něco, čeho jsem nepatrná, a přece důležitá součást. Něco, co mě nutí, pudí, motivuje jednat tak, abych byla ve shodě s tím, co bylo a je kolem mne i ve mně a co bych chtěla, aby dál trvalo, žilo, existovalo. Teď jsem zde, abych jako každý živočich do veledíla Života přispěla, abych svými geny spojila v Jeho tvorbě minule s budoucím a také ono mimo mne s tím uvnitř. K čemu to přirovnat?

Emilka Strejčková

9

4

Jsem znepokojen, když se stane, že jsem šel míli cesty do lesů tělesně, ale nebyl jsem tam duševně. Na svých odpoledních procházkách bych rád zapomněl na všechna svá ranní zaměstnání a na své závazky ke společnosti. Ale někdy se stává, že nemohu město jen tak beze všeho ze sebe setřást. Myšlenka na nějakou práci mi pobíhá v hlavě a nejsem tam, kde je mé tělo – nemám všech pět pohromadě.

Henry Thoreau

10

5

Pro nás, menšinu, je příležitost dívat se na husy důležitější než televize a možnost najít sasanku je právem stejně nezczitelným jako svoboda slova.

Aldo Leopold

11

6

V tomto světě, ve kterém je tolik utrpení a bídy, přírodní i lidské, se nechci rozvalovat ve vile a řídit se stokilometrovou rychlostí po betonové jizvě na krajině, vypouštět svým bližním do plic toxické exhaláty, přejíždět ježky a přehlížet přírodu. Připadal bych si vulgární.

Erazim Kohák

12

7

Voda je k životu nezbytně nutná. Veškerý život je na ní závislý a všechny živé organismy ji obsahují. Průměrný člověk je schopen přežít tři týdny bez jídla, ale pouze tři dny bez vody. Voda je prioritou číslo jedna. Nezačněte vodu shánět, až když vám dojde. Uchovejte tu co máte a co nejdříve najděte její zdroj. Nejvhodnější je čerstvá tekoucí voda, ale všechnu vodu je možné sterilizovat vařením nebo chemickými čisticími přístroji.

John Wiseman

13

8

Z jedné mimopražské besedy se čtenáři jsem se vracel pozdě večer na nádraží, kam se mnou šla i mladá ekoložka. Už cestou si stěžovala, že má velkou žízeň. Na nádraží byl otevřený jediný stánek s občerstvením. Dívka však vznesla při nákupu nezvyklý požadavek: chtěla cokoliv k pití, ale nikoliv v láhvi z umělé hmoty. Jenže ve stánku jinak balené nápoje neměli. Řekl jsem, že by mohla pro jednou udělat výjimku, odpověděla, že to by musela dělat výjimky pořád. Žízeň vydrží.

Ivan Klíma

14

9

Musíme začít chápat, že různé formy života nevytvářejí pyramidu, na jejímž vrcholu stojí člověk, ale spíše kruh, kde je vše propojeno se vším. Musíme si uvědomit, že životní prostředí není 'tam někde mimo nás'. Otravujeme-li vzduch, vodu či půdu, otravujeme sami sebe, neboť jsme neoddelitelnou součástí obrovských biologických cyklů.

kniha „Myslet jako hora“

15

10

8. CO DO KONTEJNERU NA PAPIR NEPATŘÍ

CÍL AKTIVITY: žáci

- rozliší nerecyklovatelné druhy papíru
- vysvětlí, proč není možné dát daný papír do kontejneru k recyklaci

KRITÉRIA DOSAŽENÍ CÍLŮ:

- Z „hromady papírového odpadu“ (vyjmenované lektorem) správně vytřídí ty, které by do kontejneru dát nemohli a uvedou alespoň tři důvody proč.

POPIS:

Do kontejneru na papír nepatří vše, co je z papíru. Lektor dětem říká příklady různých papírových odpadů a děti vyjadřují nějakým pohybem, zda tento druh papírového odpadu do kontejneru patří či ne (např. ANO – stojím, NE – sedím).

Důležité je zdůvodnit PROČ některé věci do kontejnerů na tříděný odpad nepatří – znečistí a sníží kvalit obsahu celé popelnice. Do papíru nepatří např. mastný papír, papír z obalu od vajíček – jeho vlákna už jsou příliš krátká, několikrát rozemletá, stejně tak faxový papír, nepapírové části např. pružiny z kroužkových bloků.

REFLEXE:

Zopakování s výstupem, že nepatřičné věci v recyklační nádobě vyžadují složitě dotřídování.

16

11

HLASY PŘÍRODY

Hlasům přírody můžeme naslouchat v lese, na mezi, na lukách, u jezer, ve slatině – zkrátka všude tam, kde je šumění přírody zřetelně slyšet. Lehneme si na zem, zavřeme oči a nasloučáme svému okolí. Vitr nás lechtá na čele, listy se chvějí a padají na zem, potůček zurčí, nějaké zvíře haraší v listí. A co teprve ptáci.... Kolik rozličných hlasů přírody vlastně slyšíme? Zkusme každý se zavřenýma očima ukazovat na prstech. Pak otevřeme oči. Kolik kdo slyšel hlasů? Můžeme si o tom pohovořit.

17

12

Postavení člověka v přírodě

Jednodušší varianta: po místnosti rozmístíme výroky, vyzveme účastníky, aby si je pročetli a na dané znamení se postavili k tomu, který je nejvíc oslovil, zaujal, je jim sympatický (pak to může být i k výroku, který se jim zamlouvá nejméně). Výhodou této varianty je, že rychle a přehledně vidíme, jaké názory ve skupině převažují.

1. Člověk je druhem, který má díky rozumu největší schopnost ovlivňovat prostředí, proto má za Zemi i největší odpovědnost.
2. Člověku byla tato Země svěřena, je jejím správcem a pastýřem a je odpovědný vyšší moci, která mu ji svěřila.
3. Člověk nezdědil tuto planetu od předků, ale byla mu svěřena našimi dětmi a dalšími generacemi, vůči kterým je člověk za stav planety odpovědný.

18

13

Hlídáme počasí

„Při výběru tábořiště dost záleží na tom, jaké počasí v průběhu noci očekáváme,“ řekl Zubr a rozhlédl se po obloze nad námi. „Prvním zdrojem informací je předpověď počasí, ale hodně napoví také úkazy v přírodě.

Tak například stále pěkné počasí signalizuje vydatná ranní rosa, dobrá slyšitelnost (například houkání vlaku z velké dálky) nebo velký rozdíl teploty ve dne a v noci. Dobré počasí značí také rozpouštějící se ranní mlha a jasná noční obloha (jasná obloha koncem léta však znamená i chladnou noc, zvláště v údolích).

Zhoršení naopak věští narůstající východní až jihovýchodní vítr, snižování teploty přes den nebo oteplování v noci, nízko létající vlaštovky nebo večerní šedá obloha.

19

14

MŮJ STROM

Stromy obvykle mají pro mnoho lidí zvláštní přitažlivost. Toho využijeme při našem cvičení. V lese nebo parku utvoříme dvojice. Jeden z partnerů si zaváže oči a druhý ho zavede k nějakému zajímavému stromu. Tento strom může stát dvacet až třicet metrů od výchozího místa. Určený strom musí nevidící důkladně ohmatat, obejmout. Spoluhráč mu může při ohledávání pomoci otázkami typu: „Jakou má tvůj strom kůru?“, „Je silnější než ty?“, „Našel jsi také větve?“, „Je obrostlý mechem ze všech stran?“ – aniž by mu však na tyto otázky odpověděl. Poté dovede nevidícího zpět k výchozímu místu, odváže mu šátek a poté první hráč musí strom najít. Návodné otázky slouží spíše pro pomoc menším dětem, dospělým naopak můžeme cvičení různým způsobem ztížit, třeba vedením „slepého“, nejruznějšími oklikami a křovinami. Pokud by neúspěšnému hledači mohla hrozit frustrace, je možné, aby mu jeho partner vhodným způsobem napovídal.

20

15

Přenes oheň

Rozfoukání ohně / 3–4 skupiny / starší / 20–30 minut / terén

Dostali jsme úkol přenést oheň na vzdálenost několika set metrů. Každá družina musela přenést doutnající uhlík z hořícího ohně a rozfoukat oheň na připraveném ohništi. Každý člen družiny musel nést uhlík zhruba stejný kus cesty a hlídat, aby nevyhasl nebo nespádl na zem. Na konci trasy potom celá družina společně rozfoukala z uhlíku plameny. O vítězi rozhodoval čas.

21

16

Co máme společného?

- 1) Vyzveme účastníky, aby se zamysleli nad tím, zda určitou charakteristiku (např. potřeba světla, citění bolesti, rozmnožování...) vykazují jak rostliny, tak zvířata a lidé nebo jenom některá z těchto skupin. Účastníci se mohou zamýšlet nejprve každý sám nad svou tabulkou, poté ve dvojicích či malých skupinách nebo můžeme diskutovat rovnou před velkou tabulí (balicím papírem) s výroky.
- 2) Výsledky diskuse zaznamenáváme na velkou tabulí (ano, ne, otazník, pokud se neshodneme, nejsme si jisti..).

Co máme společného - příklad tabulky

	Rostliny	Zvířata	Lidé
Reagují na světlo			
Potřebují vodu			
Vnímají bolest			
Přemísťují se			
Hrají si			
Komunikují			
Jsou krutí			

Zkuste najít další vlastnosti, které jsou těmto skupinám společné:

22

17

Odpadologové

Žáci si vezmou formulář, chodí po třídě a kladou otázky svým spolužákům. Mají za úkol najít dvacet různých spolužáků, jejichž odpovědi jim umožní zcela vyplnit formulář. Kromě jmen si mohou připsat i poznámku či krátký komentář k odpovědi osloveného spolužáka. Jméno každého žáka by se ve formuláři mělo objevit pouze jednou.

Cvičení končí, když většina žáků zaplnila co možná největší počet řádků formuláře.

Najdi někoho, kdo:	Jméno a odpověď
1. pravidelně zhasíná, když odchází z místnosti	
2. kompostuje zbytky zeleniny	
3. ví, kde končí odpad z jejich domácnosti	
4. používá doma recyklovaný papír	
5. daroval oblečení, které již nepotřeboval, nějaké charitativní organizaci	

23

správné odpovědi

1. environmentální vědomí	10. environmentální vědomí
2. adaptace na přírodní podmínky	11. estetický postoj k přírodě
3. etický postoj k přírodě	12. etický postoj k přírodě
4. estetický postoj k přírodě	13. adaptace na přírodní podmínky
5. potřeba kontaktu s přírodou	14. estetický postoj k přírodě
6. environmentální vědomí	15. adaptace na přírodní podmínky
7. adaptace na přírodní podmínky	16. etický postoj k přírodě
8. environmentální vědomí	17. environmentální vědomí
9. etický postoj k přírodě	

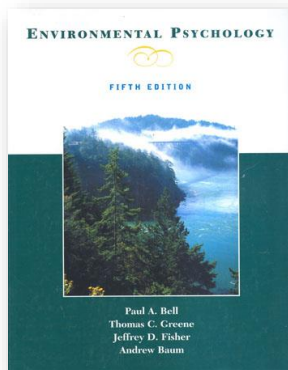
24

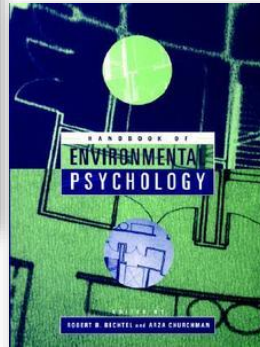
25

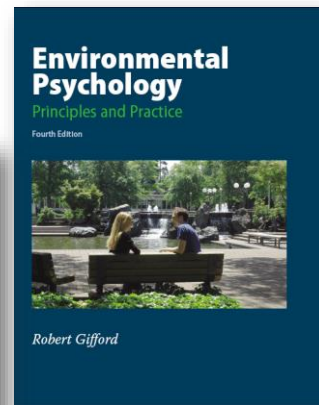
26

prezenčně

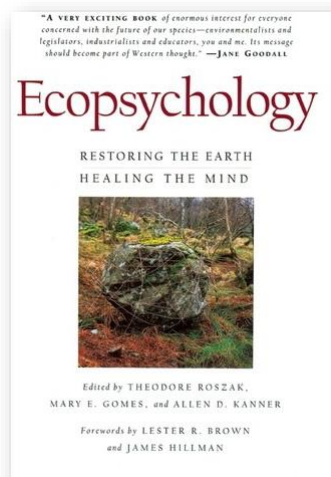

prezenčně

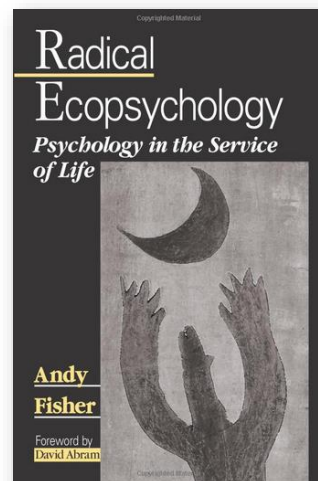

dlouhodobá JK

27

prezenčně

FSS on-line

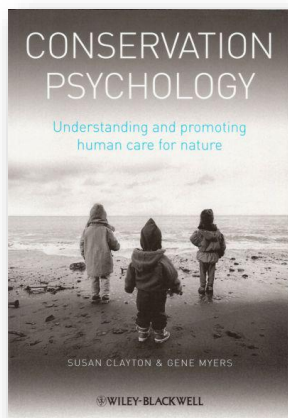
28

Table 3. Ecopsychology Journal Articles Indexed by Content

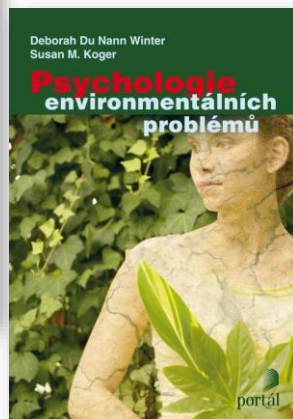
TYPE OF HIT	<i>n</i>	%
Book review	8 ^a	12
Containing original data	2	3
Not containing original data	49	74
Not written in English	5	8
Interview	2	3
Total	66	100

^aIncluded in the "Journal article" total in Table 2.

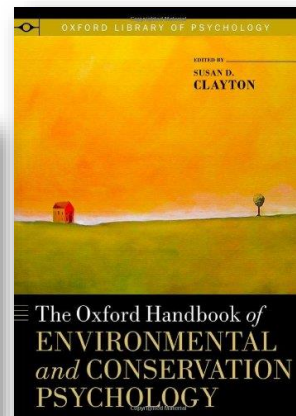
29

prezenčně

prezentačně
měsíčně

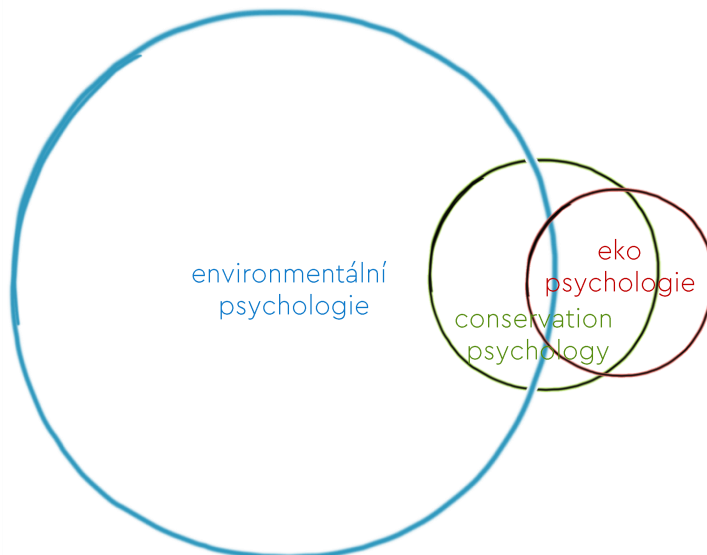
prezenčně

30

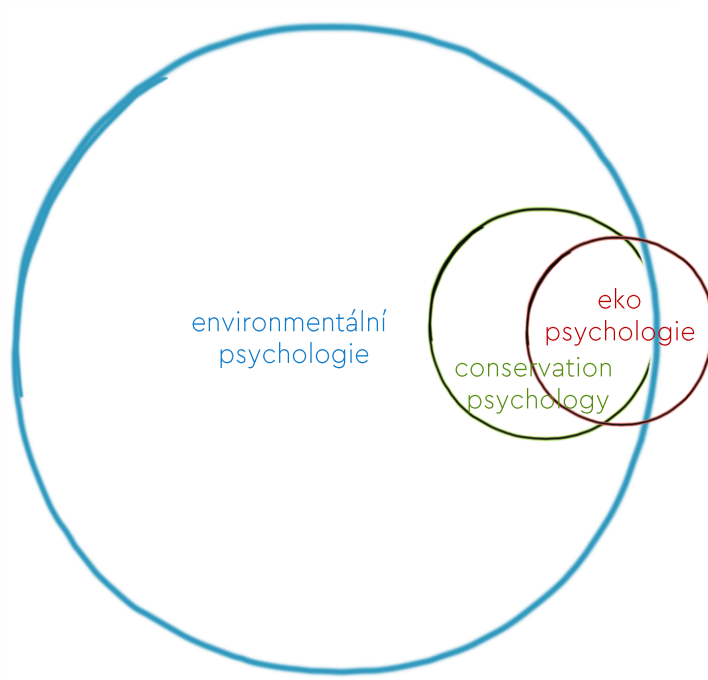
The screenshot shows the homepage of the Conservation Psychology website. The browser address bar displays www.conservationpsychology.org. The page features a navigation menu with links for Home, About, Researcher Profiles, Resources, Conferences, Links, and Contact Us. A search bar is located in the top right corner. The main content area includes a quote by E.B. White: "It arises in the morning torn between the desire to improve (or save) the world and a desire to enjoy (or savor) the world. This makes it hard to plan the day." Below the quote is a "Connect" button. The "What Is Conservation Psychology?" section defines the field as the scientific study of the reciprocal relationships between humans and the rest of nature, focusing on how to encourage conservation. It also mentions that the field uses psychological principles, theories, or methods to understand and solve issues related to human aspects of conservation. A "What Will I Find on This Site?" section states that the site is intended to serve as a central location for research and practice associated with Conservation Psychology, containing background information, a growing list of social scientists, and key resources. A "Printer Friendly" button is also visible.

https://web.archive.org/web/*/www.conservationpsychology.org

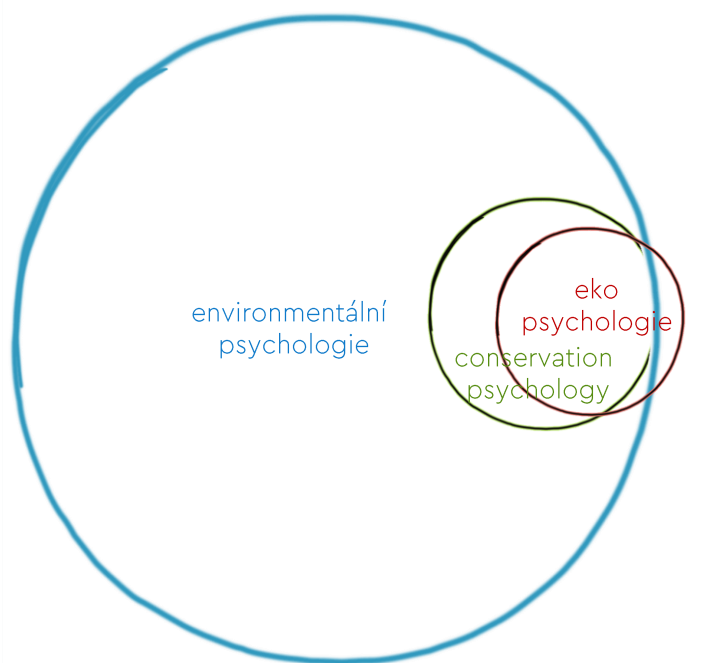
31

32

33

34

Environment & Behavior

SageJournals

Journal of Environmental
Psychology

ScienceDirect

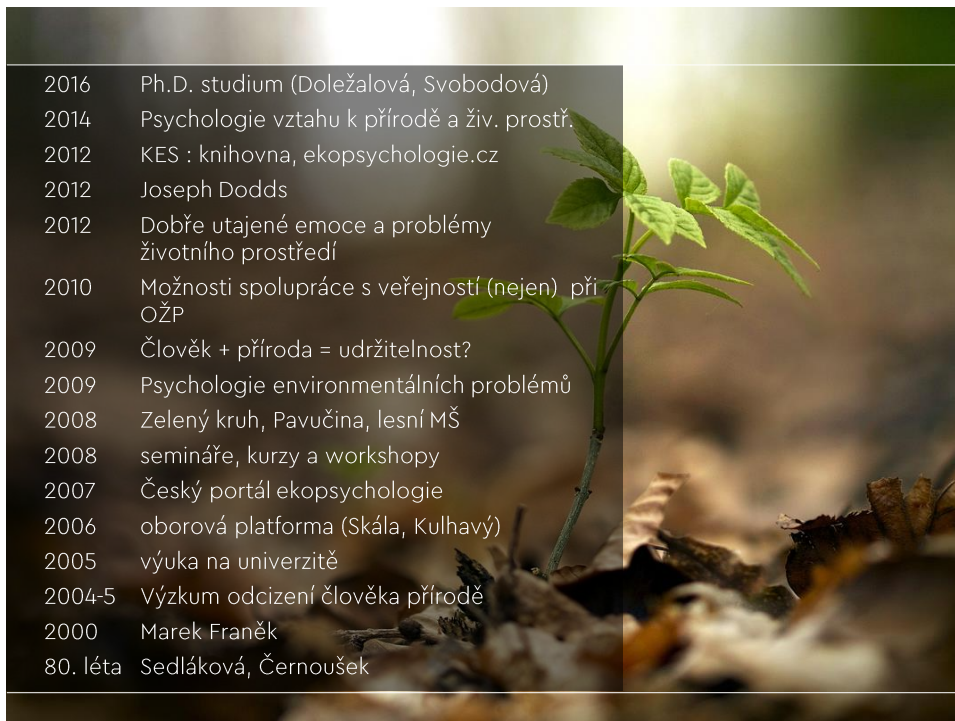
Ecopsychology

35

ekopsychologie

Ekopsychologie je vědecký obor, který studuje lidské prožívání a chování ve vztahu k přírodě, krajině a životnímu prostředí.

36

2016	Ph.D. studium (Doležalová, Svobodová)
2014	Psychologie vztahu k přírodě a živ. prostředí
2012	KES : knihovna, ekopsychologie.cz
2012	Joseph Dodds
2012	Dobře utajené emoce a problémy životního prostředí
2010	Možnosti spolupráce s veřejností (nejen) při OŽP
2009	Člověk + příroda = udržitelnost?
2009	Psychologie environmentálních problémů
2008	Zelený kruh, Pavučina, lesní MŠ
2008	semináře, kurzy a workshopy
2007	Český portál ekopsychologie
2006	oborová platforma (Skála, Kulhavý)
2005	výuka na univerzitě
2004-5	Výzkum odcizení člověka přírodě
2000	Marek Franěk
80. léta	Sedláková, Černoušek

37

Český portál ekopsychologie
O vztahu k přírodě a životnímu prostředí

Čítárna | Zajímavosti | Orientace v oboru | Vzdělávání | Newsletter | O nás | vyhledávání

Envigogika: Vliv vnímání budoucnosti na budoucnost
5. 12. 2015 | Doporučujeme >
Naše vize budoucnosti někdy vypovídají více o nás a o duchu (přítomné doby), než o budoucnosti samotné. Ve svém článku Jan Labohý a Bohuslav Binka popisují, "jaký dopad může mít sdílené vnímání budoucnosti na budoucnost samotnou."

[celý článek >](#) [0 komentářů >](#)

Kontakt s přírodou

Proč lidé (ne)chrání?

Komunikace s veřejností

Věda a výzkum

Acta Environmentalia Universitatis Comenianae: Environmentálna psychológia, jej predstaviteľ a úroveň environmentálno-psychologického poznania na Slovensku
9. 12. 2015 | Doporučujeme >
Málo se dnes ví, že Slovensko mělo v 90. letech přibližně 10-15 let náskok před Českou republikou ve výzkumu, který propojoval psychologii s environmentálními tématy.

[celý článek >](#) [0 komentářů >](#)

aktivismus conservation psychology
Česká republika děti divočina
dotazník ekonomie ekopedagogika
emoce environmentální psychologie
estetika filosofie identita klima krajina
lesní mateřské školy metodologie mýty
odpady postoje PRAXE předškolní děti
příklad psychoterapie rozřakovská
ekonomická Slovensko sociologie

38

Environmental Scales

Editors:
Coral M. Bruni, M.A.
P. Wesley Schultz, Ph.D.

Home Measures Basics About the Editors/Authors Author Comment Form Contact us

Welcome to Environmental Scales

Environmental problems pose serious threats to the well-being of all inhabitants on this planet. These threats have attracted attention by researchers across a range of disciplines, from biology and chemistry, to the social and behavioral sciences. But there is a disconnect between the academic knowledge developed by these researchers and the practitioners working to promote change in individuals and groups. In this online volume, we provide a gateway for practitioners interested in the social scientific research on environmental knowledge, attitudes, and behaviors. This volume is intended to connect the practitioner to the academic community by providing a compendium of measures and scales.

Areas of Interest

- [Connectedness with Nature](#)
- [Environmental Behaviors](#)
- [Environmental Concern](#)
- [Environmental Worldview](#)
- [Other Areas](#)

web.archive.org/web/*/http://conpsychmeasures.com/

39

FSS MU: Publikace z oboru ekopsychologie a dalších spřízněných disciplín

Soubor Upravit Zobrazit Vložit Formát Data Nástroje nápověda Poslední úprava byla před 4 dny

1 další čtenář

Komentáře

Jan Krahánci

autor	rok vydání	název	klíčová témata	dostupnost	půjčeno komu	půjčeno do kdy	online preview
Alberto, Troutman	2012	Applied Behavior Analysis for Teachers (9th Edition)*	applied behavior analysis	FSS knihovna prezenční			http://www.amaaz-keywords=Apple
Austin, Carr	2000	Handbook of Applied Behavior Analysis*	applied behavior analysis	FSS on-line: http://site.ebrary.com/lib/masaryk/Doc?id=10510961			http://www.amaaz
Bailey, Burch	2002	Research Methods in Applied Behavior Analysis	applied behavior analysis	dlouhodobá JK			http://www.amaaz-keywords=Beate
Beattie	2010	Why Aren't We Saving the Planet?: A Psychologist's Perspective	conservation psychology	ústní dohoda			http://www.amaaz-keywords=Beattie
Bechtel, Churchman	2002	Handbook of Environmental Psychology*	environmental psychology	FSS knihovna prezenční			http://www.amaaz-keywords=Beattie
Ball	2005	Environmental Psychology	environmental psychology	FSS knihovna prezenční			http://www.amaaz-keywords=Beattie
Bonar	2007	The Conservation Professional's Guide to Working with People*	environmental communication	FSS on-line: http://site.ebrary.com/lib/masaryk/docDetail.action?docID=10240752			http://www.amaaz-keywords=Beattie
Clayton	2012	The Oxford Handbook of Environmental and Conservation Psychology (Oxford Library of Psychology)	conservation psychology, environmental psychology	FSS knihovna prezenční			http://www.amaaz-keywords=Beattie
Clayton, Myers	2009	Conservation Psychology: Understanding and promoting human care for nature	conservation psychology	FSS knihovna prezenční			http://www.amaaz-keywords=Beattie
Clayton, Opatow	2003	Identity and the Natural Environment: The Psychological Significance of Nature*	conservation psychology	FSS knihovna prezenční			http://www.amaaz-keywords=Beattie
Cooper, Heron, Heward	2007	Applied Behavior Analysis (2nd Edition)	applied behavior analysis	dlouhodobá JK			http://www.amaaz-keywords=Apple
Cox	2013	Environmental Communication and the Public Sphere (3rd edition)	environmental communication	dlouhodobá JK			http://www.amaaz-keywords=Beattie

[bit.ly/epsy literatura](http://bit.ly/epsy_literatura)

40